

Gwasanaeth Ysgol Gynradd

Thema: Gadewch i Ni Greu Rhyngrwyd Gwell Gyda'n Gilydd

Gwybodaeth Gefndir:

Amlygodd rhwydwaith INSAFE fod y thema hon yn hynod berthnasol yng nghymdeithas newidiol heddiw, sydd â gallu technolegol. Eleni, mae plant a phobl ifanc yn cael eu hannog i ystyried sut gall eu hymddygiad a'u gweithrediadau gyfrannu at wneud y rhyngrwyd yn lle gwell. Cânt eu hannog i ddathlu agweddau cadarnhaol y rhyngrwyd ac ystyried beth mwy y gallan nhw ei wneud a beth mwy y gall oedolion a diwydiant y rhyngrwyd ei wneud, i barhau i wneud pethau'n well.

Mae'r thema hon wedi cael ei dewis unwaith eto gan rwydwaith INSAFE gan ei bod yn hynod berthnasol o hyd yng nghymdeithas newidiol heddiw, sydd â gallu technolegol. Gan nad yw pobl ifanc weithiau'n gallu gweld y gwahaniaeth rhwng eu bywydau ar-lein a'u bywydau all-lein, mae'r thema hon yn annog pobl ifanc i ystyried sut i ddefnyddio pwerau'r rhyngrwyd i wneud pethau da ar-lein ac all-lein. Mae thema Diwrnod Defnyddio'r Rhyngrwyd yn Fwy Diogel 2015 yn amlygu'r materion a'r pryderon y mae pobl ifanc yn eu hwynebu pan maen nhw ar-lein, ond mae'r thema'r canolbwyntio'n bennaf ar atebion ymarferol a gweithredoedd da digidol er mwyn i ni allu 'creu rhyngrwyd gwell gyda'n gilydd'.

Sleid 1:

Mae'r gwasanaeth hwn ar gyfer Diwrnod Defnyddio'r Rhyngrwyd yn Fwy Diogel. Cynhelir Diwrnod Defnyddio'r Rhyngrwyd yn Fwy Diogel yn y DU gan *UK Safer Internet Centre*, ac mae thema eleni, 'Gadewch i Ni Greu Rhyngrwyd Gwell Gyda'n Gilydd', yn ymarferol iawn. Yn ystod y gwasanaeth hwn, byddwn yn ystyried beth allwch chi ei wneud i wneud y rhyngrwyd yn lle gwell!

Sleid 2:

Mae'r rhyngrwyd yn lle rhyfeddol a all ein helpu ni yn ein bywydau go iawn. Gallwch ei defnyddio i chwilio am wybodaeth ar gyfer prosiectau ysgol neu i sgwrsio â ffrindiau neu deulu ar Skype, ble bynnag y maen nhw'n byw yn y byd. Mae'n bwysig iawn ein bod ni'n ystyried sut mae ein gweithredoedd ar-lein yn effeithio ar ein bywydau all-lein. Weithiau, mae beth rydym ni'n ei wneud ar-lein yn gallu effeithio arnom ni mewn ffordd negyddol, ond heddiw, byddwn ni'n canolbwyntio ar sut gallwn ni wneud pethau ar-lein i greu rhywbeth cadarnhaol!

Sleid 3:

Rydym yn treulio llawer o'n bywydau ar-lein y dyddiau hyn. Rydym yn defnyddio'r rhyngrwyd yn yr ysgol i ddarganfod pethau ar gyfer yr ysgol ac adref i siarad â ffrindiau. Mae'n gwneud bywydau eich rhieni'n haws hefyd – gall eich rhieni dalu biliau a siopa ar-lein, a darganfod a oes unrhyw oedi traffig. Gallwch fod yn greadigol iawn ar-lein hefyd – mae cymaint o gyfleoedd! Gallwch ysgrifennu eich blogiau eich hun, gallwch greu eich cerddoriaeth eich hun a gallwch rannu eich doniau ar-lein. Dywedodd arolwg yn ddiweddar fod pobl yn treulio mwy o amser ar-lein erbyn hyn nac yn cysgu!

- Beth yw'r 3 pheth gorau am y rhyngrwyd yn eich barn chi? Siaradwch â'r unigolyn sydd nesaf atoch chi am 30 eiliad.

Sleid 4:

Gall y rhyngrwyd wneud ein bywydau'n well mewn cymaint o ffyrdd. Ond dychmygwch petaem yn ei droi i ffwrdd!

- Beth fydddech chi'n ei wneud?
- Sut bydddech chi'n teimlo?

Trowch at yr unigolyn sydd nesaf atoch chi a dywedwch wrtho/wrthi sut beth fyddai bywyd heb y rhyngrwyd, yn eich barn chi.

Sleid 5:

Mae'n wir ein bod ni'n defnyddio'r rhyngwrwd drwy'r amser am gymaint o resymau gwahanol. Mae wedi gwneud ein bywydau'n haws ac yn fwy cyfleus. Ond weithiau, gall defnyddio'r rhyngwrwd wneud i ni deimlo'n bryderus neu'n ofidus. Weithiau, efallai y byddwch yn dod ar draws pethau nad ydych chi eisiau eu gweld. Weithiau, gallwch weld sylwadau cas ar-lein neu efallai dod ar draws pethau nad ydych chi eisiau eu gweld wrth geisio dod o hyd i'ch hoff gêm ar-lein.

Siaradwch â'r unigolyn sydd ar yr ochr chwith i chi ac atebwch y ddau gwestiwn canlynol.

- Beth sy'n eich poeni chi am ddefnyddio'r rhyngwrwd?
- Pe byddech chi'n cael problem wrth ddefnyddio'r rhyngwrwd, wrth bwy fyddech chi'n dweud?

Sleid 6:

Heddiw, mae'n bwysig ein bod ni'n ystyried y problemau y gall y rhyngwrwd eu cyflwyno, ond rydym ni'n canolbwyntio ar sut gallwn ni eu gwneud nhw'n well. Ni allwn ni wneud unrhyw beth yn well os nad ydym ni'n gwybod beth yw'r broblem. Heddiw, rydym ni'n ystyried cyngor ymarferol a gweithredoedd digidol da i wneud y rhyngwrwd yn well.

Sleid 7:

Byddaf yn darllen rhai straeon i chi ac rydw i eisiau i chi ystyried sut gallwch helpu'r bobl hyn i wneud gweithredoedd digidol da i greu rhyngwrwd gwell:

Mae Sarah ym mlwyddyn 3 ac mae'n hoff iawn o fynd ar-lein. Mae'n byw yn Brighton ond mae ei mam-gu'n byw ymhell i ffwrdd. Mae Sarah yn hoff iawn o ymweld â'i mam-gu, ond weithiau, mae'n poeni bod ei mam-gu ar ei phen ei hun yn y tŷ. Mae Sarah eisiau siarad â'i mam-gu a dangos i hesgidiau ballet newydd iddi, ond nid yw'n gallu eu dangos nhw iddi dros y ffôn. Mae defnyddio'r ffôn yn costio arian hefyd. Mae Sarah yn gwybod bod Skype yn rhad ac am ddim, ond nid yw ei mam-gu yn deall hyn gan fod ganddi ofn defnyddio ei chyfrifiadur.

A all Sarah wneud gweithred ddigidol dda i helpu ei mam-gu? Beth allai Sarah ei wneud i helpu ei mam-gu i deimlo'n llai unig? Rhowch eich dwylo i fyny os ydych chi'n gwybod yr ateb.

Sleidiau 8 a 9:

Roeddent yn atebion gwych. Gadewch i ni weld a ydych chi'n gwybod sut i helpu ffrind ar-lein:

Mae Tom ym mlwyddyn 5. Ei hoff gêm ar-lein yw Minecraft ac mae'n hoffi sgwrsio â'i ffrindiau ysgol arno ac adeiladu cestyll mwy o faint.

Un diwrnod, aeth i'r ysgol a sylwodd fod ei ffrind gorau, Harry, yn dawelach na'r arfer. Gofynnodd iddo beth oedd yn bod, a dywedodd Harry wrtho, ar Minecraft y noson cynt, fod rhywun wedi dinistrio'r castell yr oedd newydd ei greu a dweud pethau cas wrtho. Dywedodd Harry mai nid dyma'r tro cyntaf yr oedd hyn wedi digwydd, ond nid oedd yn gwybod sut i'w atal rhag digwydd.

Roedd Tom yn gallu gweld bod ei ffrind, Harry, wedi diflasu, ac roedd eisiau ei helpu. Pa weithred ddigidol dda y gallai Tom ei wneud i Harry? Rhowch eich bawd i fyny neu i lawr os ydych chi o'r farn y dylai Tom...

- Ddweud wrth Harry i beidio â bod yn fabi ac anghofio am y peth.
- Dangos i Harry sut i flocio pobl nad ydych chi'n eu hadnabod a'i adrodd os yw pobl yn bod yn gas
- Dweud wrth Harry y dylai ddweud wrth oedolyn am y seibrfwlio

Sleidiau 10 ac 11 (senario ychwanegol dewisol):

Beth ddylai Chelsea ei wneud yn y sefyllfa hon, yn eich barn chi?

Mae Chelsea ym mlwyddyn 2. Un diwrnod, roedd hi'n ceisio mynd at ei hoff gêm, ond fe wnaeth hi gamgymeriad wrth deipio cyfeiriad y wefan. Yn sydyn, ymddangosodd neges naid ar y sgrin. Roedd yn lliwgar ac yn fflachio, ac yn dweud y dylid ei glicio i ennill gwobr wych!

Roedd y neges naid yn dweud hefyd bod rhaid i chi roi eich cyfeiriad e-bost a'ch enw llawn i gyrraedd y cam nesaf. Roedd Chelsea wedi cyffroi am y wobwr ond roedd hi'n poeni ynghylch rhoi ei chyfeiriad e-bost a'i henw llawn ar-lein. Roedd hi wedi clywed bod pethau fel hyn, weithiau, yn gallu rhoi frysau ar eich cyfrifiadur i'w arafu. Roedd hi eisiau ennill yr arian, ond nid oedd hi'n siŵr beth i'w wneud. Rhwch eich bawd i fyny neu i lawr os ydych chi o'r farn y dylai Chelsea...

- Deipio ei enw llawn a chlicio arno i geisio ennill yr arian?
- Dweud wrth oedolyn er mwyn dileu'r neges naid?

Sleid 12:

Rydych chi'n gallu gweld bod ffyrdd da iawn y gallwn ni helpu ein gilydd ar-lein ac rydym ni wedi gweld sut gallwn ni greu rhyngwrdd gwell gyda'n gilydd. Gall gwneud y gweithredoedd digidol da hyn wella ein bywydau ni a bywydau ein ffrindiau/teuluoedd ar-lein, yn ogystal ag all-lein. Fodd bynnag, mae rheolau pwysig iawn sydd angen i ni eu cofio i gadw'n ddiogel ar-lein.

S – (Safe) Diogel: cofiwch beidio â rhoi gwybodaeth bersonol ar-lein. Defnyddiwch lysenw fel enw defnyddiwr, byth eich enw llawn.

M – (Meet) Cyfarfod: cofiwch na ddylech chi byth gyfarfod â phobl rydych chi'n cyfarfod â nhw ar-lein. Maen nhw'n ddiethriaid.

A – (Accepting) Derbyn: byddwch yn ofalus pan fyddwch yn derbyn ffeiliau oddi wrth ddiethriaid; efallai y byddan nhw'n cynnwys frysau neu bethau a all wneud i ni deimlo'n anghyfforddus neu'n bryderus.

R – (Reliable) Dibynadwy: cofiwch nad yw popeth rydych chi'n ei ddarllen ar-lein yn ddibynadwy na chywir. Dylech wirio gwahanol wefannau i wneud yn siŵr bod beth rydych chi'n ei ddarllen yn gywir.

T – (Tell) Dweud: cofiwch ddweud wrth oedolyn bob amser os oes unrhyw beth yn eich poeni neu eich gofidio chi ar-lein.

Os gwnewch chi atgoffa eich ffrindiau a'ch teulu am y rheolau SMART hyn, gallai fod yn weithred ddigidol dda am y diwrnod. Byddai'r rhyngwrdd yn lle gwell petai pawb yn teimlo'n ddiogel yn ei ddefnyddio.

Sleid 13:

Gweddill y diwrnod, rydw i eisiau i chi feddwl am weithredoedd digidol da y gallwch chi fod yn eu gwneud ar-lein i wneud yn siŵr bod y rhyngwrdd yn lle gwell i bawb.

Beth fyddwch chi'n ei wneud? A fyddwch chi'n helpu eich ffrindiau os ydyn nhw'n cael eu bwlio ar-lein? Os ydych chi'n gwybod llawer am wasanaeth neu ap, a fyddwch chi'n helpu rhywun gyda'r gosodiadau preifatrwydd? A fyddwch chi'n dweud rhywbeth hyfryd wrth ffrind ar-lein? A fyddwch chi'n helpu rhywun i fynd ar-lein i wneud yn siŵr ei bod nhw'n elwa ar y rhyngwrdd hefyd?

Beth bynnag rydych chi'n penderfynu ei wneud, bydd unrhyw beth cadarnhaol sy'n cael ei greu ar-lein yn helpu i wneud y rhyngwrdd yn lle gwell i bawb. Ein cyfrifoldeb ni yw gwneud yn siŵr bod y rhyngwrdd yn lle gwych a diogel i bawb.